

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA PREMPSA BARCELONINA DURANT LA HUELGA

—Quí no té res que fer...

CRÓNICA

ARA que ho acabém de passar y que ho veyém en conjunt ha vingut l'ocasió de compararho ab las grescas, bullangas y rebomboris que omplan el sigle XIX. Per lo que respecta á Barcelona va havern'hi de molt grossas.

Era llavors Barcelona una ciutat relativament petita, dotada de una gran excitabilitat nerviosa, que á cada punt hi era, y quan s'hi posava, s'hi coneixia de debó. Veritat es que tenia medis ab que avuy no conta, com eran l'estretor dels carrers molt apropósit pera en un moment donat farcirlos de barricadas y la milicia nacional disposant de un armament igual al que usava la tropa.

En mes de una ocasió las forsas del exércit arrolladas pels paisans tenían que retirar-se murallas enfora, y llavors, després de molts días de acumular elements al entorn de la ciutat rebelde, comensavan las operacions de un siti y una expugnació en tota regla, com succehí l'any 42 qu' es el de las bombas d'Espartero y 'l 43 ó sigui 'l de la llegendaria *Camancia*. Llavors sí que 'l paro fou general, com que no 's treballava mes que ab el fusell als dits y mossegant cartutxos. Y aquesta situació durava senmanas y mesos enters.

Barcelona ha crescut, s'ha extés per tot el Plá: sos carrers amples no 's prestan ja á la lluyta de barricadas: de la milicia nacional ja ningú se 'n recorda. Y mentres la forsa pública disposa de fusells de repetició y de un alcans extraordinari, las pistolas y 'ls revólvers dels revoltosos, resultan armas de fira, verdaderas juguinas, en mans de desesperats.

Tot aixó vol dir que ab els adelantos de la civilitació ha passat á la historia 'l sistema de plantejar els conflictes populars, en el terreno de la forsa, á lo menos en las ciutats, ahont en altres temps solían ventilarse.

Lo que no ha passat, ni es fácil que passi may es el pánich de las multitudes, al menor síntoma de perturbació del ordre públich. Res mes encomandís que aqueixa depressió del esperit, quan las facultats imaginativas tan propensas á abultar el temor se sobreposan á las reflexivas.

A favor de la falta de serenitat es possible que un núcleo numéricament insignificant arribi á imposarse momentáneament á una població de alguns centenars de milers d'ánimas.

Aixís la sola sombra de un llop basta á dispersar un numerós remat de ovellas espahordidas.

Se dirá que 'ls homes no son béns, pero en certas circumstancias ho semblan: els uns per seguir rutinariament y com d'esma un determinat camí, fins en contra de sos interessos; els altres per la facilitat ab que s'aterrorisan, fugen y s'amagan.

Sí hi ha una utopía á totas llums irrealisable es la d'efectuar una revolució per medi del paro general del treball. Tota revolució que aspiri á triomfar, im-

Grupo de policía armada.

plica l'exercici de una acció rápida y enérgica contra un obstacle incapás de resistir la seva empenta. El paro general, en cambi, es la consagració de la passivitat. Se pretén fer una revolució creuhantse de brassos, y fins aquí 'l sistema no pot ser mes cómodo. No treballant ningú queda de fet paralisada la vida social en tota la seva complexitat de relacions, y s'ovira la situació desesperada, horrible de no poder menjar.—Las plassas sitiadas—diuhen—

LA PRIMERA VÍCTIMA

Marcos Poveda, mort á la plassa de Catalunya á conseqüencia dels tiros el dilluns al dematí. (El cadáver del desventurat transeunt es el bulto que 's veu davant del kiosco, entre 'ls rails del tranvía.)

A BARCELONA

Patrulla de caballería.

quan acaban las provisions, no tenen mes remey que capitular.

Pero la comparació es completament equivocada, puig tractantse de posar siti a certas classes socials que tenen el ronyó cubert, se veu desseguida que avants acabarán las provisions els sitiadors que 'ls sitiats.

La proba es que qui té recursos té medi de anar-se'n de la ciutat en perturbació y esperar tranquil·lament desde fora que passi la nuvolada... y aixís resulta que 'ls sitiats se colocalen a l'espatlla dels sitiadors, mentres sofreixen aquests primer que ningú las privacions y penalitats qu'ells mateixos s'han creat ab la seva resolució. Se necessitaria un heroisme sobrehumà per arrostrar ab impavidés els torments de la fam sense moures de la passivitat, y aquest heroisme no es propi de las grans multituds. Tal ó qual home pot suicidarse: no aixís las colectivitats.

—Pero—afeixeixen—es que quan els sitiadors no puguin més, se buscarán la vida a tota costa prenent consell de la seva desesperació.

¿De manera que la passivitat se convertirà en violencia? Llavoras se plantejará com en els bons temps de las bullangas polítiques una qüestió de forsa; pero aixís com avants els revolucionaris lluytavan ab armas próximament iguals a la de la tropa, avuy las pistolas y 'ls revólvers haurán de medirse ab els mausers; els elements sense organisió, ab forsas perfectament organissadas y subjectas a una férrea disciplina ¿Y en tals condicions, de quí será la victoria?

Més aviat s'acabarà per semblants medis la qüestió plantejada: se formarà un abcés, se reventarà, y abcés reventat, ja se sab, fora febre.

Per altra part nosaltres no podem creure, ni creurém may que 'l poble

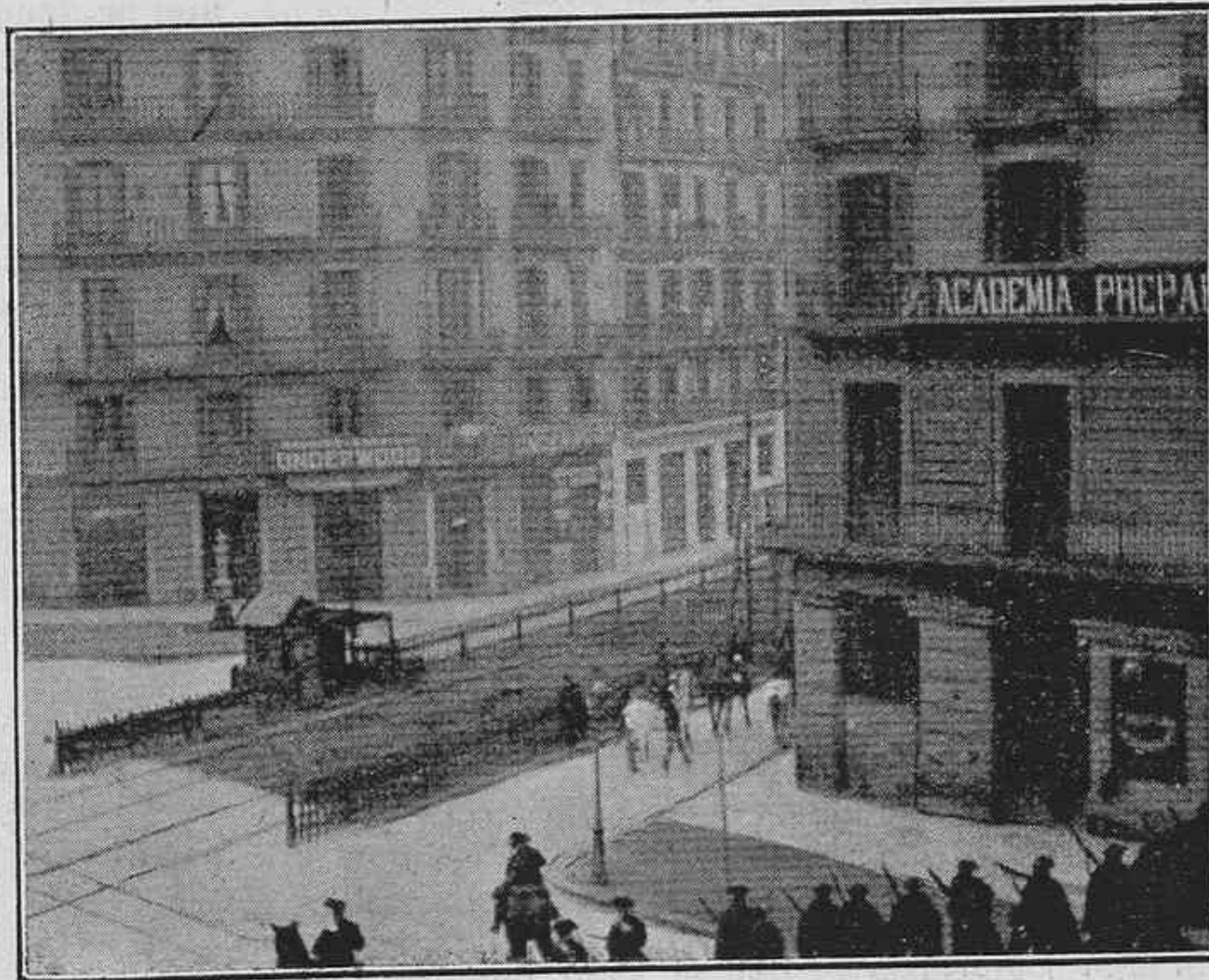
traballador, ni en els moments de major perturbació a que se 'l subjecti, pugui desmentir un dels distintius que més el caracterissan, qu'es la seva innata honradés.

Un exemple n'hem tingut aquests días, en el moment de declararse 'l paro general. Durant algunas horas Barcelona estigué en poder de las massas, y no obstant no's registran fets de carácter grave que puguin avergonyir a una població.

Lo mateix ha succehit sempre en totas las perturbacions públicas. Y es qu'en el fondo de la conciencia de las multituds hi ha una forsa semblant a la que priva a la mar encrespada de passar els límits que li ha trassat la naturalesa. Sobre l'arena de la platja s'estrellan ab estrépit las onadas escumejantes, com si una veu superior las hi digués:—De aquí no passaréu!

Aquesta veu mateixa es la que ressona en l'esperit de las multituds, agitadas per la maró de las passions: l'honradés en ellas innata, posa a sos desencadenaments una valla infranquejable.

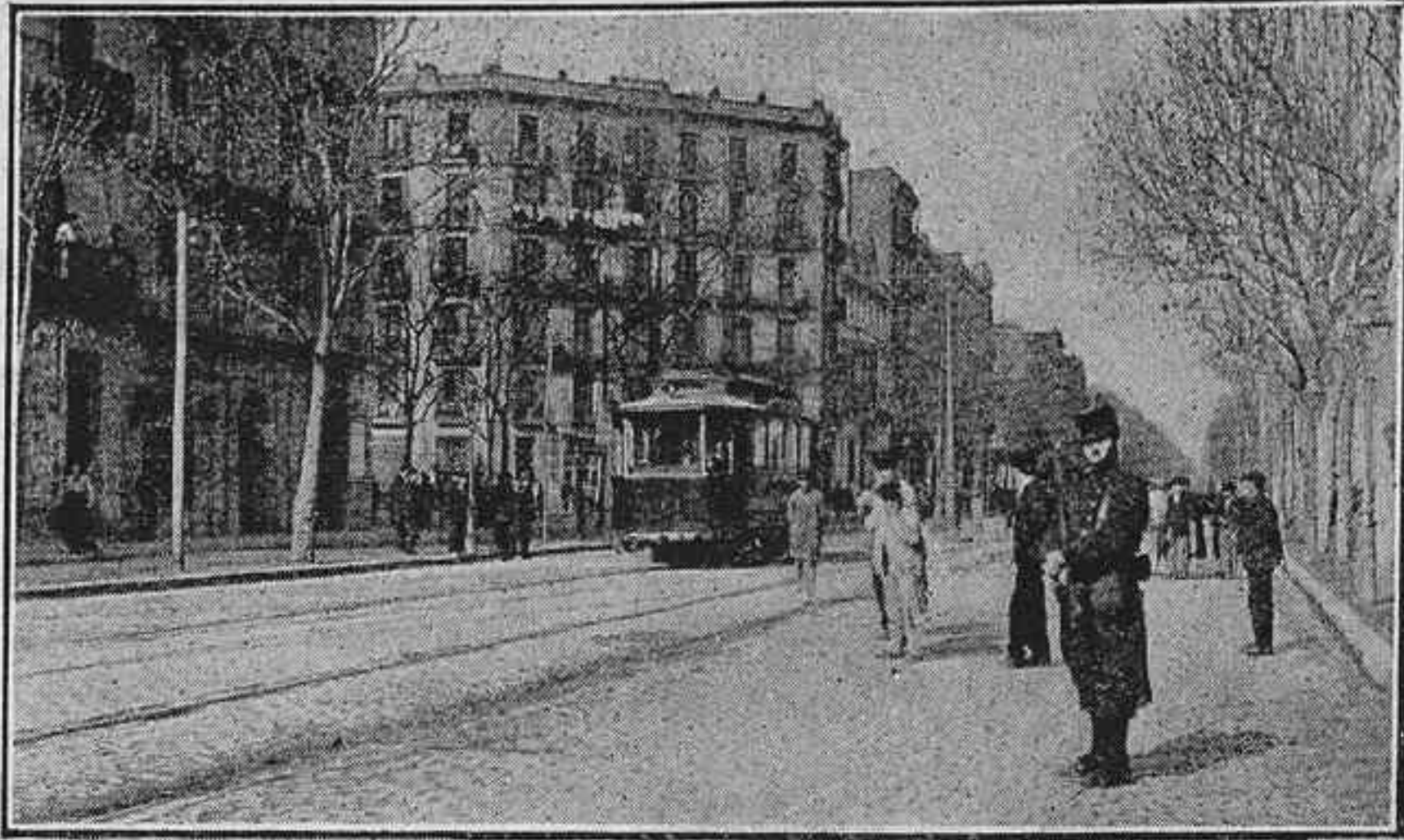
El moviment de Barcelona ha sigut com un ensaig de un cert remey preconisat pel radicalisme sociológich, més propi per agravar que per aliviar els mals a que s'aplica. En altrás poblacions s'havía intentat; pero més cautas, menos ilusas, ó qui sab si no tant resoltas com la nostra, no havia tingut en cap d'ellas ni l'extensió, ni la importancia que desde bon principi va pendre a Barcelona, ahont la pa-

Insts. del Dr. PRÓSPER MOSSÉ

Prop de la vía del ferrocarril de Sarriá.—La guardia civil disposant-se a fer foch.

EL TRANVÍA EN MOVIMENT

El primer cotxe que sortí de l'estació, Ronda de Sant Pau.

realisació voluntaria ó forcosa, va ser total y completa. De aquí que 'ls ulls del mon enter se fixessin sobre la capital de Catalunya, ab gran interés: no sabém si després se 'n haurán apartat ab compassió.

Lamentable es que hi haja hagut ab aquest motiu tantas y tan sensibles desgracias... cada hù se las troba á casa seva.

Pero, á lo menos, que la lliadó no resulti estéril.

Aprenquin els que apelant á certs extrems violents y fora del ordre natural pretenen trobar la millora de la seva sort, aprenquin á no ser tan imprevisors, á no deixar-se enlluhernar tan fàcilment com las alosas pels mirallets del cassador. Y aprenquin també, aprenquin sobre tot els que poden contribuir á endolcir la situació avuy no gens agradable dels fills del treball. L'egoisme, l'orgull, la falta de consideració y 'l descuyt en el cultiu de l'intel·ligencia de las masses obreras donarán sempre fruyts amarchs de descontent, de revolta y de discordia.

Facilitar la vida material y elevar al mateix emps el nivell intel·lectual y moral del qui compleix la lley santa del treball, será sempre obra de pacificació, de progrés y de humanitat.

A la desacreditada utopía del paro general s'ha de respondre ab un treball enérgich y persistent y també general pera dotar á nostras classes obreras de totas aquellas institucions y lleys protectoras que millor puguin contribuir á arrancarlas dels perniciosos efectes del disgust y dels mals consells de la desesperació.

P. DEL O.

Una senmana de bullanga

IMPRESIONS ANOTADAS DÍA PER DÍA

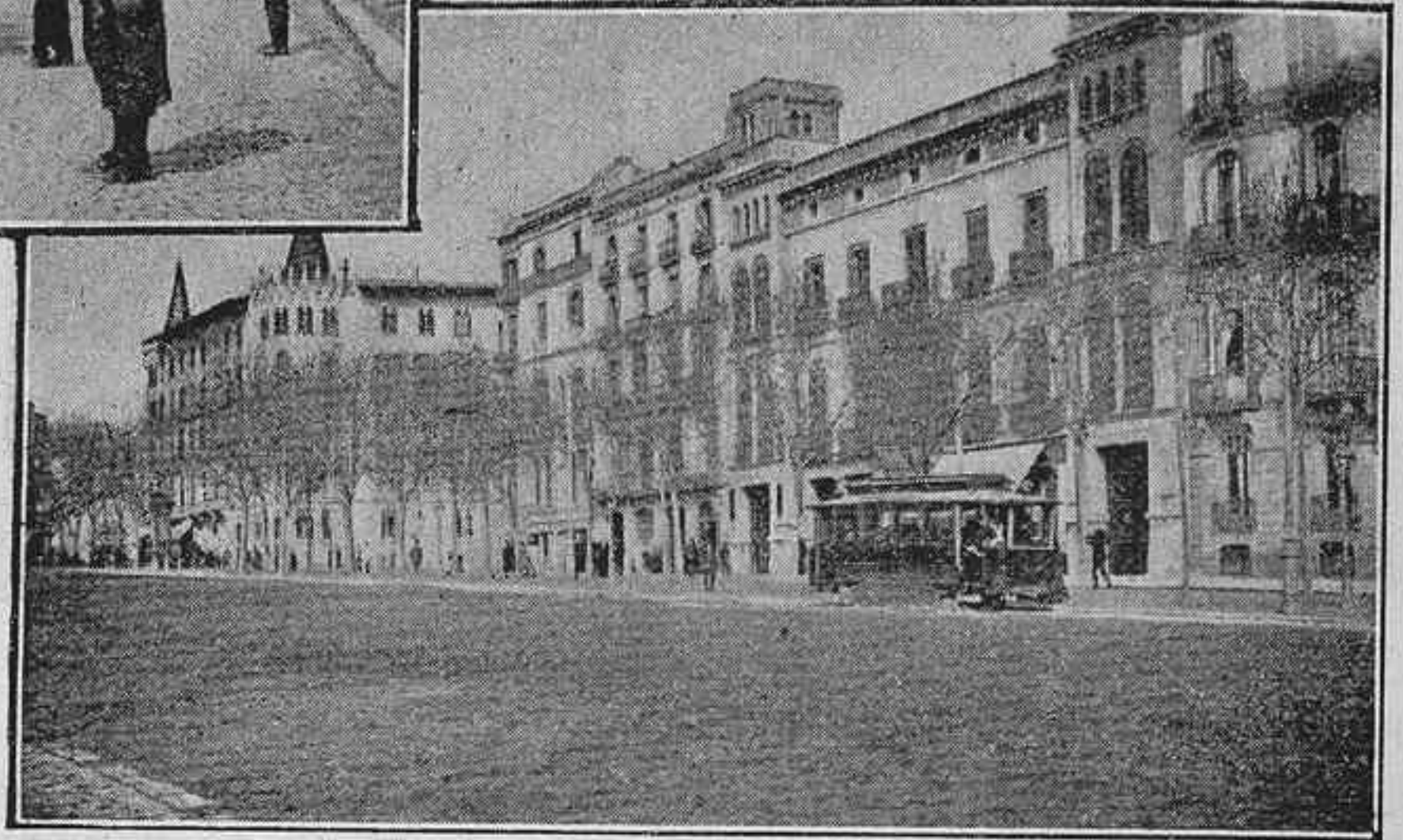
Dilluns.—Tot alló que 's deya de la *huelga* general, que si sería, que si deixaria de ser, ja es. Aquest dematí s'ha declarat, y á horas d'ara á Barcelona ningú treballa.

Si aixó pogués convertir-se en estat definitiu y al món no hi hagués amos de casa, ni recaudadors de contribucions, ni 'l ventrell necessités aliments, ni 'l cos abrich, ¡qué 'n sería de bonica l'existencia!

Lo mal es que, aixís com del treball ne surt el descans, del descans ne surten infaliblement els treballs. Miracle será que després d'aquest paro no haguém de tornar á empendre la feyna ab més delit que avans de deixar-la.

Els tranvías no circulan, els cotxes tampoch: tothom va á peu. Si es cert que l'exercici es higiénich, el d'avuy será un dels días més higiénichs del any.

A la plassa de Catalunya hi ha hagut tiros, dels quals ha resultat un mort.

Al embocar el passeig de Gracia.

Endavant. ¿Encare hi ha algú que opina que *puede el baile continuar?*

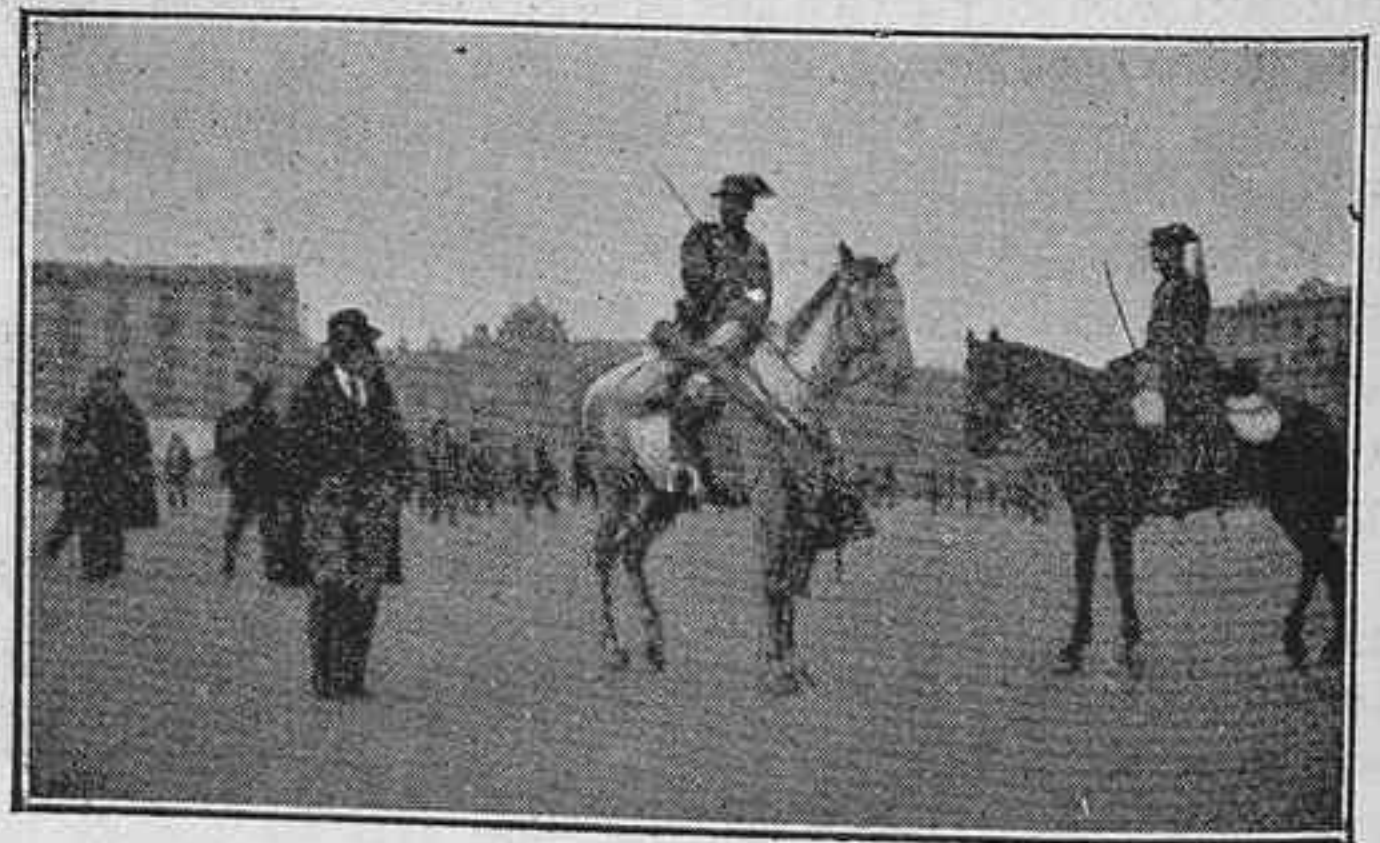
Dimars.—Ab aquesta si que no hi contava. Ara resulta que 'ls forns están tancats y que pera obtenir un pa de tres lliuras *nominals* se necessitan empenyos y recepta del metje.

De continuar la *huelga* alguns días més ¿cóm ho farém sense pa?

En fíl Recordemnos d'aquella consoladora máxima del Evangeli: «No sòls de pa viu l'home...» Si no tenim pa, deurém tenir borregos, ó galetas, ó bacallá ab suchó ó alguna altra substancia alimenticia. Y en últim cas ¡qué dimontri! viurém d'ilusions. Els espanyols ray, que 'ns hi sabém mantenir bastant bé d'aquesta manera.

Hi sortit un rato y no hi recullit més que noticias esferehidoras. Díu qu'estém sobre un volcán, que va á passar aixó, que va á succehir alló altre, que la plassa ha sigut posada en estat de guerra...

Totas las portas se veuhen tancadas y 'ls teatros han suspés las funcions. S'explica perfectament. A

Insta. del Dr. PRÓSPER MOSSÉ

Patrulla de civils.

LO QUE DEYA UN FORNER

—¿Els fadrins se 'n han anat?
 ¡Millor per mí, vatua nada!
 Pastarém jo, la muller,
 la familia, la criada...

dir la veritat ¿pot donarse funció més grossa, drama més serio que 'l que avuy se representa pels carrers?

Dimecres.—Aixó va prenent color. Al carrer de Tallers tiran, al Poble sech tiran, á la Creu cuberta tiran, á Sant Martí tiran, á las Dressanas tiran...

Bueno. Miréms'ho pel costat filosófic y pensém que avuy, del modo que van las cosas, el que tira ja fa prou.

Per ara—'l soroll ho diu,—bé ó malament, casi per tot arreu 's va tirant. ¿Pot demanarse més?

Fa tres días que no tením diaris locals. En cambi n' arriban alguns de provincias, y fins de poblacions secundarias, que als nostres ulls adquireixen una importancia colossal. Avuy hi pogut arreplegar un exemplar de *El eco de Gratallops*, y m' ha semblat que llegia 'l *Times*. No deya res, pero pera un diari del dial, y en tiempo de hambre...

Dijous.—Plou. L' aygua es un gran calmant, y aquesta pluja augura un día relativament tranquil.

A París una vegada el poble cridava amotinat al mitj d' una plassa, no recordo perquè, y l' autoritat, en lloch de fer foch sobre la multitud, va dirigirli las bocas de tres ó quatre mangueras de regar que per casualitat tenia á má. L' éxit fou complert. La gent, al veure's al dessobre la inesperada dutxa, va dispersarse en un instant, y lo que hauria pogut ser una horrible tragedia, gracias á aquell bany d' impresió, acabá de la manera més pacífica del món.

Ara diu que no hi ha carn. Lo qu' es aquests pobres que han comprat butlla pera poderne menjar, ja cal que 's fassin tornar els quartos. Aixó demostra que 'ls papers de l' Iglesia no son una garantía

gayre sólida. Pera poguer menjar carn, més que ab la butlla, es precis contar ab l' escorxadador.

Divendres.—La huelga continúa, pero 'l malestar tendeix á acabarse.

Els tranvías y *catalanas*, que ahir van comensar á circular dirigits per individuos del ejército, segueixen avuy prestant servey en major número.

Calmada una mica la nerviositat dels pacífichs vehins de Barcelona, la gent ja no corra tan esferehida com aquests días. Ara mateix uns xicotets han tirat un canti enlayre, y apenas s' han tancat deu ó dotze portas.

No sé qué ho fa, pero observo que 'ls *valents*, que fins á mitja senmana s' havian mantingut completament retrets á casa seva, comensan á treure 'l nas y á burlarse ab molta gracia del pánich de las personas tímidas.

Avuy n' hi trobat un que ben clar m' ho ha dit:

—Lo que ha succehit á Barcelona es botxornós, ridícul, tonto. ¿Per qué tanta por? ¿A qué han vingut tots aquests tremolins de femella espantadissa?—

Jo no li he respost y m' he contentat ab sonriure.

Es clar. ¿Qué li direu á un brau que ara us surt ab aquesta sonada... y 'l dimecres ja tenia la maleta á punt pera fugir al extranger, y si no va ferho va ser únicament porque no va atrevirse á anar á l' estació?

Dissapte.—Aixó s' acaba. Avuy no hi vist més tioros que 'ls dels ómnibus y rippers.

Els transeunts ja no portan pressa ni 's miran els

L' ÚNICA LECTURA D' AQUELLS DIAS

—¿També llegeix aixó?
—¡Cóm vol arreglarho!... A falta de periódichs d' homes, ens hem d' agafar ab els periódichs de donas.

uns als altres ab ayre desconfiat, com fins ahir solían fer.

¡Hola!... Ara passa un esmolet... ara sento un piano de manubri... ara venen á cobrarme una factura...

Decididament, la situació 's normalisa.

Diumenje.—¡Finis coronat... llestos! Si no fossin las pobres víctimas d' aquesta trista senmana: si no fossin els milions que uns y altres han perdut, si no fos, que 'l problema está encare per resoldre, qual-sevol se pensaría que aquí no ha passat res.

A. MARCH

RATLLAS

Ara que 'l timbre de ta veu d' argent repercuteix al fons de mas orelles: ara que del teu pit sento exalar

dolsos sospirs de verge:
ara que 'ls risos de tas trenas d' or pessigollantme 'l front revolotejan per mon rostre inundat de grat plaher, el plaher de tenirte ben estreta contra 'l meu cos, que al só d' un ayrós vals va moventse al compás de sas cadencias ensemps que donant rítmichs giravolts no tocas gayrebé de peus á terra, vull contarte quin fora mon desitj (jansias de boig ó somnis de poeta!) voldría per art mágich, que á n' els dos —tant bon punt de tocar pari la orquesta y al temps en que aixugantse 'l rostre ardent s' en entorna á son lloch l' humana bestia excitada la carn, rojos els ulls— ens vingués á contar á cau d' orella un secret per fer vía pel no-res aquell nen de las fletxas.

Y voldría, fugint d' aquest ambient contra 'l meu cos portarte len estreta, y extenent nostras alas per l' espay ¡volgar á la mansió de las estrellas!

A. CARRASCA GAYÁN

EL MIRACLE DEL PÁ

I

El marit á la muller:

—¿Ja sabs lo que passa, Antonia? S' ha declarat la huelga general.

—¡Y bé!

—¿Y bé? Huelga general, vol dir que ningú treballa. Per lo tant hi ha que pendre las degudas precaucions. ¿Cóm estém de pá?

—En aquest moment no 'n tením ni una molla.

—¡Desventurada! Ja cal que t' espavilis. Ves al forn immediament, y proveheix tot lo que puguis.

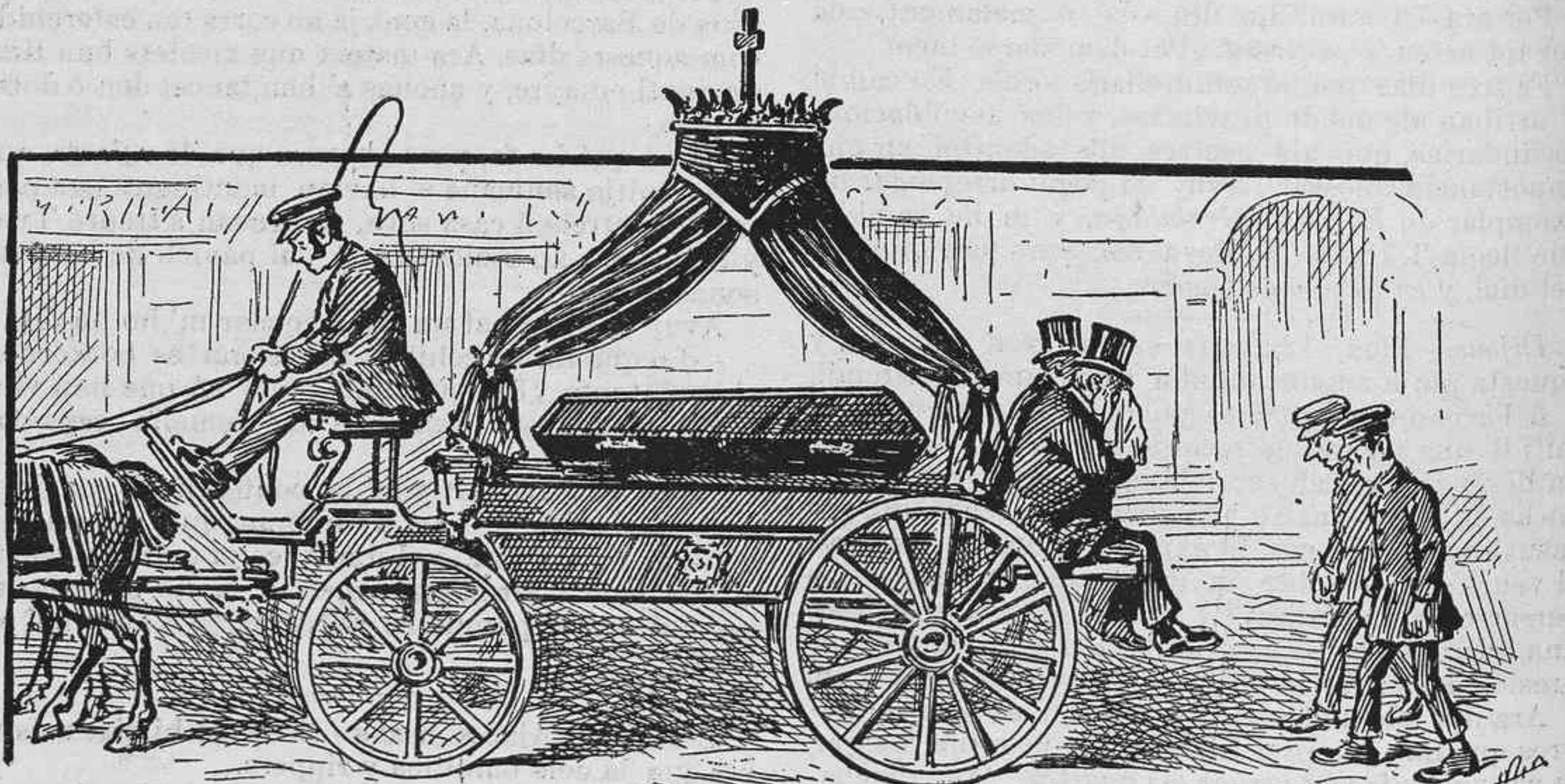
Com una exhalació, la dona baixa l' escala y á la mitj' hora torna.

—¡Un pá!

—¿No mes un?

—Fillet, encare gracias. El forner diu que las cir-

UN ENTERRO

El cotxe fúnebre va servir per tots, pels morts y pels vius.

cunstances son crítiques, els compromisos molts, y si demá n' arrepleguém un com avuy, ja podrém estar contents.

El marit se mira 'l pá que la muller ha portat y tira 'ls seus càlculs.

—¿Per quant ne tením d' aquest?

—Per un día. A lo menos, habitualment, cada día 'n gastém un.

—Donchs, estalviémlo tot lo que sigui possible y á veure si 'l fem allargar una mica mes.

En efecte: estalvián, fan las llescas mes primas, acudeixen á totas las superxerías imaginables... y á mitja tarde ja no hi ha pá.

—¿Quí ho entén aixó?—diu el marit.

—¡Oh!—fa ella, arronsant las espatllas.

II

L' endemá 's repeteix la operació.

—Antonia, pensa ab el pá.

—Ara hi vaig: tot será que n' hi haji.

Com el día anterior, compareix ab un.

—Reparteixlo ab cuydado—diu el marit.—Que no succeheixi com ahir, que vam haver de sopar sense.

—Espero que no passarà.

Ella apenas el toca; ell sembla que jugui á cou-dinar; la quitxalla 's queda á mitja racció.

Pero á pesar de unas midas tan enérgicas, el pá no arriba al vespre.

—¿Altra vegada?—diu el marit, comensant á amohinarse.—Aixó vol dir que 'n menjém mes que de costúm.

—Al contrari, 'n menjém menos.

—¿Y donchs?

—¡Oh!

Y torna á arronsar las espatllas.

III

Al tercer día, al pujar la muller, el marit li pren el pá de las mans.

—¿Quant pesa?

—El forner diu tres lliuras.

El marit posa 'l pá á las balansas y llença un ¡ahl de satisfacció.

—«¡Ahora lo comprendo todo!» Aquest pá no pesa mes que una lliura y mitja.

AROMATISADORS PÚBLICHS

—A la Rambla no hi ha flors, pero de *perfums*, gracias á Deu, no 'n faltan.

MÁXIMA PEL PERVENIR:—Dada la moralitat dels nostres forners, en días de *huelga* general, per obtenir sis lliuras de pá es indispensable comprarne dotze.

Las sis que faltan s' han declarat en *huelga*.

MATÍAS BONAFÉ

TEATROS

Suspesa la vida teatral, durant els últims successos, en la impossibilitat de fer la competencia als dramas palpitants que 's desarrollavan pels carrers, fins que 's restablí la normalitat, no tornaren á obrirse las portas dels teatros.

Romea prengué l' iniciativa diumenje á la tarde... demostranse una vegada més qu' en certas circunstancias, els mes petits son els mes valents.

¡QUINA VIDA, SI HAGUÉS DURAT!

Cóm se portava el bestiar al escorxadador.

El dilluns reanudava las sevas tascas el

PRINCIPAL

Y ho feya ab l' estreno del xamós quadret *La azotea* dels germans Alvarez Quintero.

Vels'hi aquí una obreta, casi sense assumpto, ni argument, y que no obstant está plena de vida, per la bona pintura dels tipos y las ocurrencias xistosas qu' es-maltan el diálech.

Fins té cert perfum de agradable poesia, pels sentiments qu' expressa una noya al recordar al seu promés, un marino qu' está de viatge, y al llegir una carta seva á la llum de la lluna. Contrasta la seva manera de saborejar las dolsas penas amorosas, ab l' ingenuitat de una seva amigueta que 's migra per tení nuvi.

L' obreta obtingué per part de tots els artistas una esmerada interpretació, y 'l públich ne quedá molt satisfet, saludantla ab sos aplausos y demanant el nom dels autors, al final de la representació.

LICEO

Els concerts segón, tercer y quart baix la direcció del eminent mestre Colonne que havían de donarse espeyats, s' han executat en tres días seguits, del dimars al dijous.

Al primer hi assistí poca gent, perque 'l canguelo encare dura; pero 'ls clars qu' en la gran sala s' observavan els ompliren els aplausos calurosos y entusiastas ab que sigueren acullidas totas las pessas del sustanciós programa. Baix la batuta de 'n Colonne, l' orquesta semblava haverse transfigurat. ¡Quin ajust! ¡Quina limpiesa! ¡Quina claretat! ¡Quina elegancia! ¡Quina hermosura de matisos!

Pocas vegadas tornarem á sentir tan aplaudidament interpretats els fragments orquestals dels *Mestres cantors* de 'n Wagner y es lo mes singular que sigui un francès qui abrillanti hasta tal punt las inspiracions del gran colós germánich. ¡Y que dirém del *Peer Gynt* de 'n Grieg! Un primor dels mes exquisits.

La pesa de resistencia era la *Sinfonia fantástica* de Berlioz, que deu á Colonne que la desenterrá del olvit, la fama que avuy gosa. Ja 'ns l' havia feta sentir l' altra vegada que 'l tingerem entre nosaltres, y sols dirém que 's renová l' admiració que llavors produhí y 's repetí l' ovació entusiástica de que siguié objecte.

En la tercera part, además del *Preludi de Ferwal*, de 'n d' Indy, hi figuravan unas deliciosas *Escenas de infancia* de 'n Schumann, y las dansas húngaras, números 5 y 6 de 'n Brams, animadas de un brío engrescador. El públich en massa tributá una gran ovació al mestre parisench, que fins en aquell país republicá es un rey. Un rey que té per ceptre la batuta que s' imposa al músichs que la segueixen y es adorada pels espectadors que admiran els prodigis que realisa.

N. N. N.

ELS SET PECATS CAPITALS

III

Luxuria

Prudencia, germans meus: Hi ha roba estesa y á més estat de siti qu' es pitjor. Enllestím, donchs, aviat, *ninfas* y *sátiros* y parlém del pecat més temptador.

¿Qu' es la luxuria? Res; es l' impudicia dels vells verts y dels noys aixalabrats; el pecat de las verges descastadas; la flor dels apetits desordenats. Es l' instint sexual que 'ns fá assequible la delitosa sensació del gust, que fá que preferím á un carrer *Ample*, una agradable plassa de Sant *Just*. Es l' impuls de la eterna pessigolla que l' *etern femení* 'ns fá assaborir; la visió de la dona *superabit* qu' exuberant de forma 'ns fá glatir; la fecunda y constant provehidora de bacanals al clássich Colisseu als *cabarets* olímpichs de Montmartre y á las *peñas* actuals del Ateneu. Es l' incéns aromós dels *haréms* místichs y dels serralls moderns de tot lo món; es l' ambient de l' arcoba de 'n D'Annunzio; la farúm del *foyer* del Trianón.

Els clássichs grechs, els Dahnís y las Cloes que ignoravan els goigs concupiscents van adorar á Venus... sense *fulla* ab la ingénua passió dels ignocents. Pero 'ls románs, després, més pornográfichs y educats en un nou sentit moral, ab un llasset al coll y ab lliga-camas van transformarla en Venus sensual. Desde llavors els grans luxuriosos han posat el pecat de manifest y han pactat Messalinas y Dons Jaumes l' adulteri infamant, l' horrible incest. L' imperi progressiu de la luxuria á molta *terragada* ha donat nom, com ara al popular Máximo Gómez á quí, avuy, ja coneix casi tothom. Tots els Gómez Carrillos espermátichs á la luxuria 's donan per complert y en nom d' un *Germinal* ó uns *Sots Feréstechs* del *goig de viure* 'n fan un quiento vert. ¿Y l' art, germans? ¡Quin' altra font de vici! Els *Nocturns Chopinistas* de 'n Malats, las *chulas* escayents de 'n Ramón Casas ¡que n' han fet esclatar de pubertats!

L' amor carnal es flor que no té aroma. ¿Qué fóra la *vainilla* sense olor? Si no es fecón de vida, el protoplasma, l' amor retorna en vici y en dolor. El sibarita erótich y prolífich, bo y malgastant espasmes infinits, somnia en Afrodita, com somnian *apagadas de llums* els llarchs-de dits. Per xó, per ell, las *mórbidas* caderas, la *ebúrnea* pantorrilla esculptural, la *tebió* del alé, el *turgente* seno... son el *vermouth* del goig material.

Ánsias sublimes, febradas amorosas, desitjos ignorats y goigs suprems: voluptuosos encants... de la Luxuria que malgastan diners, salut y temps.

Aparteuvos d' aquest *peccata mundi* si no voleu, germans, patir del pit: Solters recalcitrants, prenéu esposa. Solteras penitents cerquéu marit.

Sed libera nos á malo.

Y 8, ne nos inducas in tentationem.

FRA NOI

AL MERCAT

—¿No teniu por, macas?

—¿Per qué n' hem de tenir? ¿No veus que l' exèrcit està sempre al costat nostre?

UN EMPRESARI DE TEATROS

—A mí no me la pegan. Que no veji en Mencheta pel carrer cridant el *Ciero*, jo no obro.

LLIBRES

OFRENES, per IGNASI IGLESIAS.—L' autor de aquesta col·lecció de versos, que acaba de veure la llum pública, 's diria que s' afanya en prestar á la lírica 'l mateix es-

perit que s' observa en las sevas produccions dramáticas.

En la naturalesa sentida directament, en l' amor lliure de preocupacions, en el dolor del explotat busca ab preferencia la font de las sevas inspiracions, enmotllantlas en versos esmeradament treballats, armoniosos, rics de rimas y que en no pocas ocasions recordan els qu' escribia l' immortal Clavé.

Poesías son las del Iglesias ni vulgars, ni floralescas; ni decadents ni deliquescents, sino ben personals y fonament sentidas.

Res millor podem fer pera donar una idea del seu mérit que transcriure'n un parell ó tres presas al atzar.

NIT ETERNA

Un cego he vist que ab desconsol
y ab el cap alt de cara al cel,
pels seus ulls morts sota de un tel
volia llum, volia sol.

—Doneume llum!—ha dit plorant—
un raig de sol retornador,
que 'm crema 'l cap sa resplendor
y es negra nit al méu davant.—

Al sentí aixó boy cor-ferit,
—Som cegos tots—ha murmurat
—Ell cerca llum... jo, la vritat,
y á nostre entorn es negra nit.

LA POMERA VELLA

Días ha qu' es aquí la Primavera
y encare no veig flors á la pomera
mes alta y mes garrida del meu hort.
Potsé aquest any la pobra 's queda enrera;
potsé com qu' es tan vella s' haji mort.

Las altrás que son jovas ja floreixen;
las altrás presumidas ja 's guarneixen
de fullatje vert-fosch qu' escampa llum,
y, ufanas de verdor, ni 's compadeixen
de la trista companya que 's consum.

Qu' es vella ja! Quí sab quan van plantarla!
Quí sab qui va cullirne 'l primer fruyt!
L' hortolá l' any passat volgué podarla
y al véurela tan vella vá deixarla
farsida d' esporguims en gran descuyt.

L' haguessiu vista avants de semblar morta
(que 'ls aucells l' amoixavan ab cansons)
resistí 'ls frets tardans, y ardida y forta
lluytá ab el vent airat quan tot s' ho emporta
boy defensant las flors dels branquillons.

DAVANT D' UN FORN

—¿Quí es l' últim?

BON SÍNTOMA

L' haguessiu vista á n' ella altrás anyadas
 boy cuberta de fullas luxuriantes
 ab las brancas feixugas repenjadas
 totas plenas de pomas blanch-rosadas
 com las frescas galtonas dels infants!

Avuy que no te sava ni te forsa,
 ni aquell brahó de avants perque ha envellit,
 el vent fentla brandar la vol retorcer,
 poch á poch li ha caigut l' abrich d' escorsa
 y ningú veu lo molt qu' ella ha florit.

No sé perque la Vida es tan avara
 que als forts no mes presserva dels perills.
 La pomera no mor: vol viure encare.
 Morirá cor-secada com la mare
 qu' en son pit la alletat un mon de fills.

Morirá quan las altrás, las novellas,
 per l' aire espargirán olors de mel;
 y per mes que l' arrenquin de prop d' ellas
 encare que al hivern se 'n fassi estellas
 ¿no 'n guardarà la terra cap arrel?

Potser no morirá, pobra pomera!
 Potser si l' hortolá com anys enrera
 volgués cuidar-la bé y ab forsa amor,
 avuy que ja es aquí la Primavera,
 tornaría á fer fruyt ab nou vigor.

Mes no, que 'ls hortolans també s' adonan
 de que 'ls arbres cansats floreixen poch,
 y per l' ansia y la feyna que ocasionan,
 comptat y debatut casi no donan
 y així que ja 's fan vells son bons pel foch.

PRECHS DE UNA MARE

—Mare del cor no 'm diguéu res
 ja ho sé, ja ho sé, que jo 'us he ofés.
 Perdó, perdó,
 pel meu filló!
 Deixeume estar,
 que 'l meu reyet vull bressolar;
 el meu reyet qu' es tan bufó.

El meu amant m' ha abandonat
 perque es casat,
 y en bona fé jo no ho sabía.
 Trista de mí! Deixeume estar
 que 'l meu fillet me vull criar:
 ell es mon goig y ma alegría.
 Perdó, perdó!

Tingueu pietat perque soch mare!
 Mon trist fillet no tindrà pare!
 Mon trist filló!
 Mon cor humil de amor vensut
 s' ha enlluhernat y m' ha perdut
 creyent trobar l' amich fidel...
 Y sort del fill que no s' ha endut:
 ell m' endolceix l' amarga fel
 ab afalachs dolsos com mel.

Mare, per Deu, tingueu pietat!
 Si 'l meu amant era casat,
 en bona fé jo no ho sabía.
 Son dols parlar
 me vá encisar:
 la seva veu m' amorosia;
 la seva veu me vá temptar.
 Deume l' infant per compassió!

—¿Ja corran músichs pel carrer?... Aixó s' arregla.

—Pero si son cegos.

—Deixis de cosas: en aquests cassos, els cegos son els que hi veu-
 hen mes clar.

No me 'l prengueu que li soch mare!
 Jo sé de cor una cansó
 que 'l pujará mes bon minyó
 que 'l seu mal pare.

Jo 'l vull, jo 'l vull, jo 'l vull ab mí,
 que val mes ell que semblá honrada.
 Si 'l fals amor m' ha fet florí
 ¿per que la flor no haig de lluhí
 vivint aixís enamorada?

Perdó, perdó,
 pel méu filló!

RATA SABIA

El dijous de la senmana passada, quan vaig veu-
 re que plovia de aquell modo, ja vaig dirho desse-
 guida:—Aixó s' acaba.

Y es que per apagar el foch no hi ha com l'
 aygua.

Durant l' imperi napoleónich, el general Palikao
 va disoldre una bullanga que prenía serias propor-
 cions, sens més que aviar las mánegas de regar de
 la Plassa de la Concordia de París.

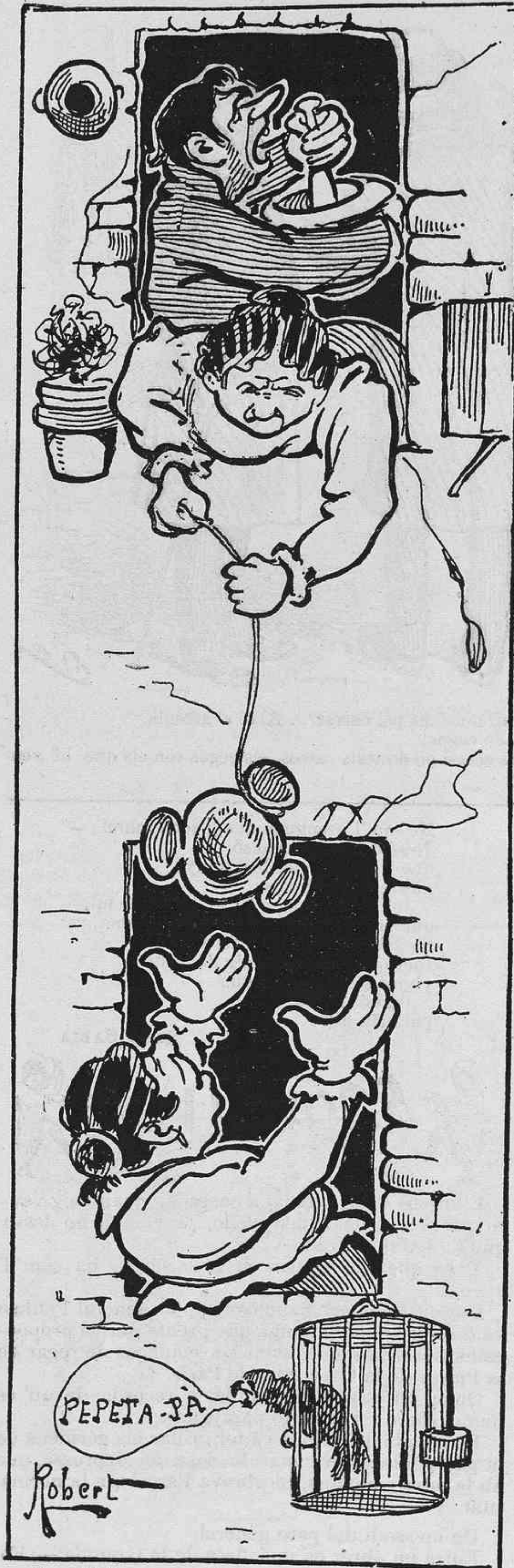
Quan un exaltat se mulla, 's recorda de qu' es
 home, sobre tot si no té parayguas.

La regada del dijous va fer grillar els gèrmens de
 la pau pública, y va anar la cosa tan depressa, que
 ab la nova senmana, recobrava Barcelona la norma-
 litat.

Un epissodi del paro general.

Entra un obrér en una fleca de la Granvía:—¿Vol

ESCENAS DE VEHINAT

—Aquí 'l té, senyora Tuvas.
—Gracias. Ja li tornaré demà, ó demà passat, ó l' al-
tre... si som vius.

fé 'l favor de donarme un pá?—diu plantantse da-
vant del taulell.

—¿De cuánt el vol?—pregunta la mestressa.

—Vosté mateixa.

La flequera n' agafa un, el posa á las balansas y diu:—Es de tres lliuras.

L' obrer prenentlo:—Moltas gracias.

—¿Y 'ls quartos?

—No 'n tinch: y per aixó li he dit, no que me 'l vengués, sino si volia fer el favor de donarme'l. Si n' está arrepentida 'l deixaré, y 'ls meus fills que ja ahir no varen menjar res, tampoch menjarán avuy.

Tal accent de tristesa y de sinceritat hi havia en las paraulas del pobre treballador, que la mestressa li va dir:—Ja 'us el podeu emportar.

Rigurosament histórich.

Durant tot el curs dels successos no 's veyá un municipal en lloch; l' arcalde 'ls tenia concentrats.

Un Xanxas digué ab tal motiu:

—D. Chuan ha hecho bien. Para el paladar de un pobre municipal lo que está passant es un plato demasiado fort!

¡Quína desgracia!

Al ángel de una de las cúpulas del Palau de Bellas Arts, l' altre día li va caure un' ala.

Si al veure certas cosas, á molts homes els cauhen las alas del cor, res té d' extrany que fins als ángels que per ser de pedra, de cor no 'n tenen, els caiguin las alas de la esquena.

Un sol periódich, *La Veu de Catalunya*, inclou en la ressenya que fa dels últims successos, el següent curiós epissodi, que suposa ocorregut el dilluns, primer día del paro general:

«EL CARDENAL CASAÑAS

»A mitg dematí, quan els numerosos grupos que hi havia al Passeig de Gracia, en l' encreuament del carrer de Ronda, feyan parar á tots els cotxes que passavan obligant á baixar d' ells als que hi anavan, s' encertá á pujar Passeig amunt el senyor Cardenal Bisbe de Barcelona dintre 'l seu carruatge.

»Els grupos al veurel s' abocaren en actitud hostil al cotxe y allavoras el senyor Cardenal Casañas, acostant el cap á la finestra y allargant el bras benehí als que s' apropavan. Els treballadors que formavan els grupos quedaren aturats, algú 's descubrí, y 'l cotxe passá sense que ningú gosés inquietar.

»Un moment abans el cotxe del senyor Alcalde havia sigut aturat allí mateix, y 'l senyor Amat s' havia vist obligat á seguir á peu el seu camí.»

Ja ho veuhen: unas quantas benediccions, y la *fiera* de l' anarquía amansada instantáneament.

Prenguis nota de aquesta virtut sobrenatural, per quan arribi l' hora d' escriure la vida miraculosa de Sant Salvador, cardenal-bisbe de Barcelona.

Pero quina llástima, que possehint aquest dó de aquietar bullangas, l' eminentíssim cardenal no l' hagués utilisat, durant tot el curs dels successos, presentantse en carruatje y sembrant benediccions per tots els punts de la ciutat ahont l' ordre públich estava en major perill!

¡No hauria sigut poch admirable que ab un medi tan senzill s' hagués pogut evitar l' efusió de sanch!

Al corretjir las probas del present número 'ns arriba una noticia tristíssima, la de la mort de nostre bon amich, Andreu Solá, ocorreguda casi repentinament á Ripollet, poble de la seva naixensa, ahont residia.

Els lectors de *LA ESQUELLA* havían tingut ocasió de admirarlo com á escriptor y com á artista de gran talent. Nosaltres l' estimavam ademés per sas bellas

prendas personals. Ple de alegria y de salut y robustés, en la flor de l'edat ha deixat d'existir, causantnos la seva perda una sorpresa y un desconsol que no trobém avuy paraulas per expressar.

Sense diaris, durant una senmana, no hi havia medi d'enterarse de las personas que morían.

—A quins temps hem arribat—exclamava una senyora amiga meva—que hasta las personas de bona educació se'n van del mon despedintse á la francesa!

De tal manera alguns periódichs estrangers exageravan els successos de Barcelona, que fins parlavan de batallas campals, en las quals hi havia 500 morts y milers de ferits y de l'arrassament de barris enters efectuat per l'artillería.

Fins á tal extrém arriba 'l género impresionista, que cultiva ab preferencia la premsa periódica.

Com una escepció, en mitj de aquest desori sensacional, resplandeixen per sa claretat y per son acert els judicis y las prediccions de *L'Independance belge*, un dels pochos periódichs que s'escriuhen en serio.

«No es fácil—deya en son número del dimars—que las cosas arribin tan enllá com alguns suposan. Tots sabém que no passa per dirho aixís una senmana sense que á Espanya s'ofereixin disturbis. Vint vegadas s'ha cregut que 'l motí anava á arrastrarho tot, que 'l govern y la monarquía havían fet á tots; que la revolució que cova desde fa molts anys anava á esclatar ab inaudita violencia, y altras vint vegadas, s'ha restablert la calma ab una rapidés verament assombrosa, després de unas tals explosions de cólera popular; y aixó es degut á que allí la organizació de las classes treballadoras es molt imperfecta encare; y á que la disciplina socialista ó republicana no es mes forta que la disciplina lliberal ó conservadora.

»Aquesta vegada succehirá lo mateix: ab l'estat de siti proclamat á Barcelona y ab las garantías constitucionals suspesas se restablirá l'ordre, y no hi haurá mes que las familias de las víctimas pera plorar els morts, y las llars obreras pera lamentar la pérdida dels salaris per efecte del paro.»

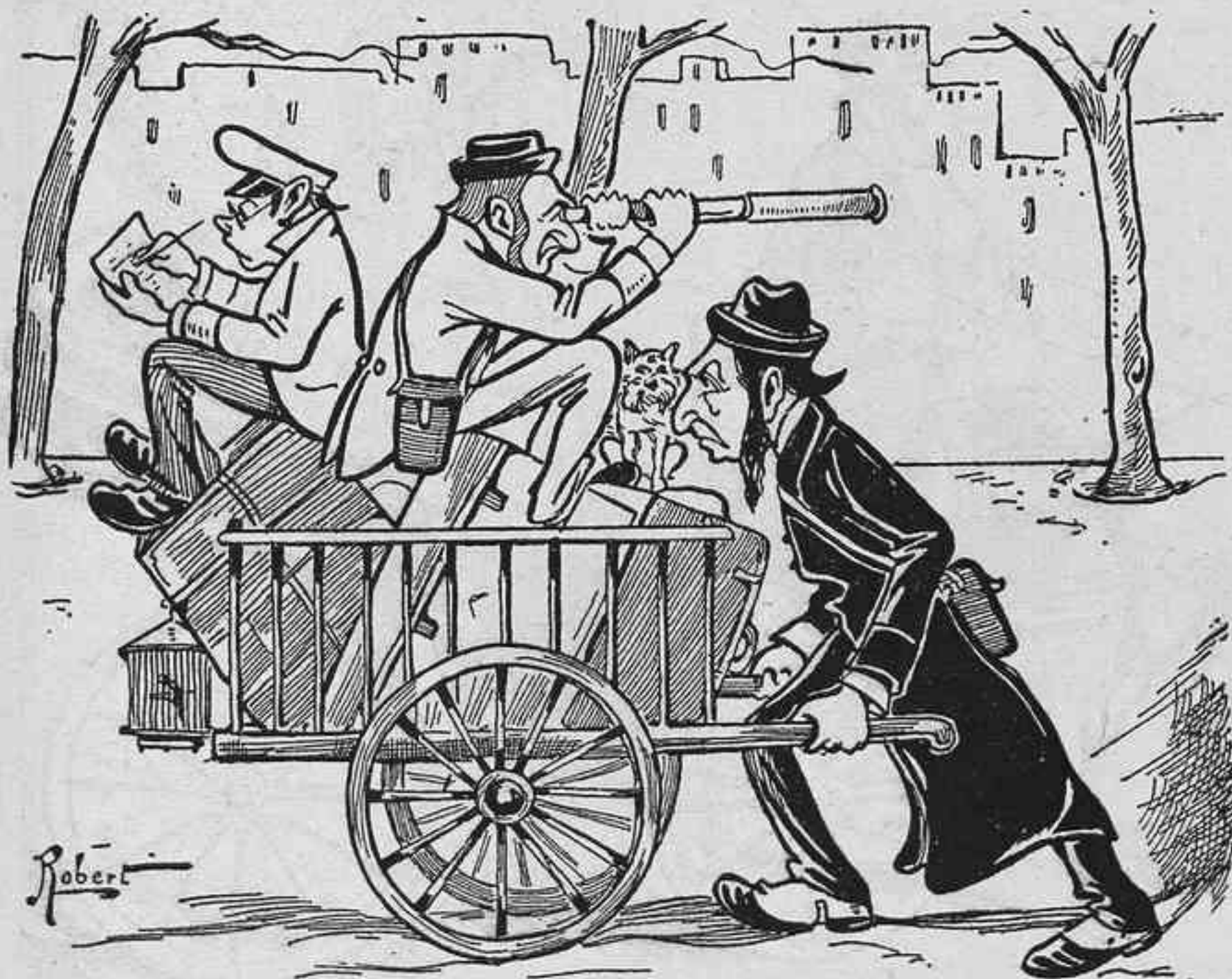
Vegin si desde lluny y contra la corrent general dels impresionistas, se pot fer una profecia mes justa y acertada.

LO QUE PASSAVA ALS TRANVIAS

—¿A mí també 'm fas pagar, poca pena?
—Noya, eso no es cosa mía; son intereses del Inglés.
—Pues, hala, treu la má del cistell: aixó son intereses del amo.

EXTRANJERS QUE ARRIBAVAN

Per falta de cotxe.

París celebrá dimecres el centenari del naixement de Víctor Hugo.

Un detall: la Borsa, en tal dia, per acort dels capitalistes y banquers, va permaneixer tancada.

Fins el negoci, que segons diuhen no té entranyas, ha tingut dignitat pera prosternarse davant del geni de un poeta, gloria del sigle XIX.

Aquest exemple que donan els bolsistas de París, honra á la noble y culta nació francesa.

Per la seva originalitat son dignes de citarse las disposicions minuciosas dictadas últimament per l'Estat major del exércit inglés, respecte á las obligacions que s'imposan als *callistas* del exércit.

L'exércit inglés té *callistas*.

Vostés dirán:—¡Vaya un luxo que's permeten!

Y ells que son práctichs respondrán:—Si 'ls nostres soldats tinguessin ulls de poll, no sabríam com posarlos en *peu* de guerra.

Ab tot, á pesar dels *callistas* no 'ls será fácil extirpar la resistencia boer, que fa mes de dos anys es per l' exércit inglés un ull de poll dels mes tremendos.

Un poeta americá, buscant inspiraci6ns en la hermosa majestat de la selva verge, va tenir la desgracia de caure en poder de una tribu de caníbals, que se 'l va á cruspír.

Al saber la noticia, va dir un seu colega que li tenia enveja.

—Aquesta es la primera vegada que haurá *agradat* á algú.

SOLUCI6NS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Sa-gas-ta.*
- 2.ª MUDANSA.—*Pau—Pou—Peu.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La tempranica.*
- 4.ª ROMBO,—

C
G A T
G O R R A
C A R M E L O
T R E N A
A L A
O

- 5.ª CONVERSA.—*Tisis.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Per sabatas una sabaterias.*

XARADA

La *segona*-va cosina
Total m' ha dat una *hu-tres*
perque quan vagi á Molina
la dongui á n' al seu promés.

PAULITO GIRALT GÜELL

ENDA VINALLA

Molts á dintre de la cuyna
me tenen arreconat
y quan m' usan, per l' orella
m' agafan sense pietat.

Tinch un cos bastant ben fet,
y persona no soch pas;
tot quant per la boca 'm fican
després m' ho treuhen pel nas.

J. MORET DE GRACIA

Un parell d' animals, venint de fer provisi6 de palla.

ANAGRAMA

La *Tot* esplicars no pot
de quin poble es natural,
y la pobra may *total*
que ho es del poble de *Tot*.

EUDALT SALA

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1.—Consonant.
- 1 5.—Musical.
- 2 4 8.—Las gallinas.
- 1 5 4 8.—Poble catalá.
- 7 1 6 5 8.— » »
- 6 7 1 1 2 8.—Carrer de Barcelona.
- 6 2 1 6 2 8 7.—Poble catalá.
- 1 2 3 4 5 6 7 8.— » »
- 6 7 1 1 7 8 7.— » »
- 6 5 1 5 8 7.—Nom de dona.
- 7 1 1 2 8.—Comestible.
- 7 8 5 8.—Carrer de Barcelona.
- 7 5 1.—Riu.
- 2 8.—Part del cos (6 animal).
- 8.—Consonant.

ANTONI FELIU

GEROGLÍFICH COMPRIMIT

CATALÁ-NISTA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

«A LO TUYO, TÚ.»

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

Crónicas del año uno

por el notable escritor ANTONIO ZOZAYA — Ptas. 2

EL PRESTIDIGITADOR ÓPTIMUS Ó MAGIA ESPECTRAL

POR JOAQUÍN PARTAGÁS

Un tomo en 8.º, Ptas. 5.

APLECH

COSAS DE L' AMOR

RECORTS Y CANSONS

ENSAIG

PER ENRICH DE FUENTES

Un tomo en octau, Ptas. 3.

LA MUJER POR DENTRO

POR GUY DE MAUPASSANT

Un tomo, Ptas. 2.

EL TRESILLO

POR PEDRO DE VECIANA

Ptas. 1.

El morfínismo * La higiene de Zaratustra

POR EL Dr. NICASIO MARISCAL

Pesetas 0'75

Pequeña enciclopedia práctica de Construcción

- 1.º Movimientos de tierras.
- 2.º Materiales de construcción.
- 3.º Fábricas en general.
- 4.º Carpintería de armar.
- 5.º Carpintería de taller.
- 6.º Construcciones metálicas.
- 7.º Cerrajería. Ferretería.
- 8.º Pintura, vidriería, decoración.
- 9.º Calefacción, fumistería, etc.
10. Distribución de agua.
11. Cubiertas y sus accesorios.
12. Leyes reglamentarias relativas á la construcción

Cada tomo, Pesetas 1'50

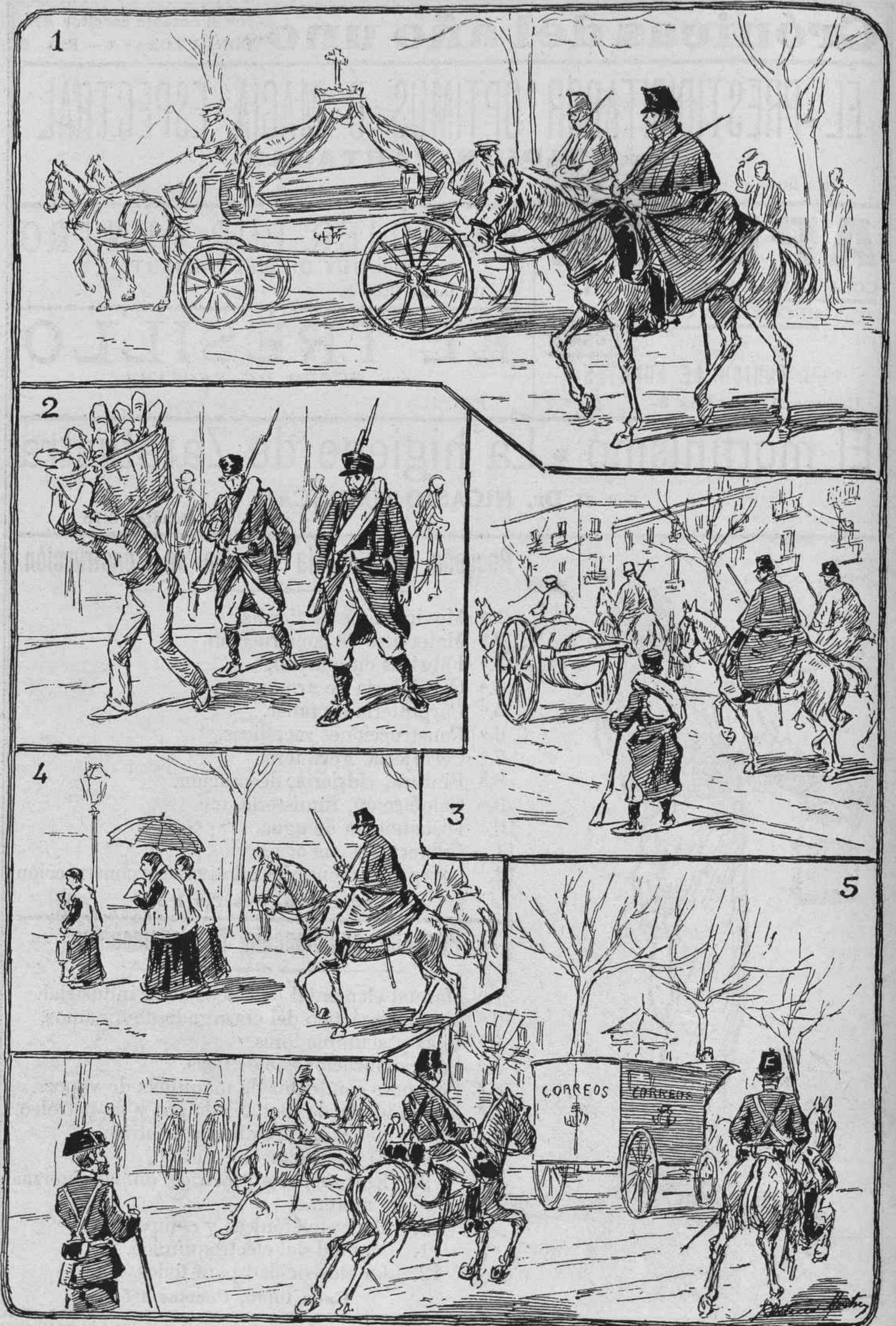
Pequeña enciclopedia Electromecánica

- 1.º Manual elemental de electricidad industrial.
- 2.º Manual práctico del encargado de dinamos.
- 3.º Pilas y acumuladores.
- 4.º Las canalizaciones eléctricas.
- 5.º Fogonero-conductor de máquinas de vapor.
- 6.º El conductor de motores de gas y de petróleo.
- 7.º Guía práctica de alumbrado eléctrico.
- 8.º El montador electricista.
- 9.º El transporte eléctrico de las fuerzas motoras.
10. Redes telefónicas y campanillas.
11. Manual del electroquímico.
12. La electricidad para todos.

Cada tomo, Pesetas 1'50

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet ademés un ral pera certícat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

LO QUE ANAVA ACOMPANYAT

1. Acompanyament d' un enterro.—2. Cóm se repartía 'l pa.—3. La companyia del ví.—4. Escoltant un combregar.—5. Conducció del correu.
(Del natural.)